

IDENTIFICACIÓ DE GÈNERES POÈTICS TROBADORES

Cansoneta leu e plana
lugereta, ses ufana,
frai, e de Mon Marques,
dl traichor de Mataplana,
ques d'engan farsitz e ples.
A, Marques, Marques, Marques,
d'engan etz farsitz e ples ¹

[...]

Guillem de Berguedà

Gaita bé, gaiteta del chastel,
quan la re que plus m'es bon e bel
ai a me trosqu'a l'alba.
E·l jornz ve e non l'apel;
joc novel
mi tot l'alba,
l'alba, oi l'alba! ²

[...]

Raimbaut de Vaqueiras

Consirós cant e planc e plor
pel dol qe'm a sasit et pres
al cor per la mort de Mon Marques,
En Pons, lo pros de Mataplana,
qi era francs, larcs e cortès,
e an totz bos capteniments,
e tengutz per un dels melhors
qi fos de San Martí de Tors
tr Lerid' et la terra plana. ³

[...]

Guillem de Berguedà

¹ Cançoneta lleu i blana, / lleugereta, sense ufana, / faré jo d'un cert marquès, / traïdor de Mataplana, / que de mil fraus porta el pes. / Ai marquès, marquès, marquès, / de mil fraus porteu el pes.

² Vigila bé, petit guaita del castell, / quan la criatura que per a mi és millor i més bella / tinc al meu costat fins a l'alba. / I el dia ve i no el crido; / un nou joc / l'alba em treu, / l'alba, ai l'alba!

³ Consirós canto, planyo i poloro / pel dolor que m'ha pres i s'ha emparat / del meu cor per la mort de mon marquès, / en Ponç, el noble de Mataplana / que era franc, liberal i cortès, / i amb tots els bons capteniments, / i tingut per un dels millors / que fos des de Sant Martí de Tours / fins a Lleida i la terra plana.

Entre Lerida e Belvis,
pres d'un riu, entre dos jardins,
vi ab una pastorela
un pastor vestit de terlis,
e jagren entre flors de lis,
baysan sotz l'erba novela. ⁴

[...]

Cerverí de Girona

A la plug'e al vent iran
cells qui muyllers an
cells qui muyllers an.
Li amic iran espingan,
a la pluja'e al vent iran
e cil que no espingaran
a la plug'e al vent iran
las domnas seran a lor dan,
e·ls escarniran
e·ls escarniran.

A la plug'e al vent iran
cells qui muyllers an
cells qui muyllers an. ⁵

[...]

Cerverí de Girona

⁴ Entre Lleida i Bellví, / prop d'un riu, entre dos jardins / estaven una pastoreta / i un pastor, vestit de terlis, / que jeien entre flors de lis, / besant-se damunt l'herbeta.

⁵ A la pluja i al vent aniran / aquells que tenen muller / aquells que tenen muller / Els amics aniran espingant / a la pluja i al vent aniran / i aquells que no espingaran / a la pluja i al vent aniran / les dones patiran / i els escarniran / i els escarniran. / A la pluja i al vent aniran / aquells que tenen muller / aquells que tenen muller.

Tant m'abelis joys et amors e cans,
et alegrier, deport e cortezia,
que·l mon non a ricor ni manentia
don miels d'aisso·m tengues per benanans;
doncs, sai hieu ben que midons ten las claus
de totz los bes qu'ieu aten ni esper,
e ren d'aixo sens lieys non puese aver.

Sa grans valors e sos humils semblans,
sons gen parlar e sa belha paria,
m'an fait ancse voler sa senhoria
plus que d'otra qu'ieu vis pueis ni dabans;
e si·l sieu cors amoros e suaus,
en sa merce no·m denha retener,
ja d'als Amors no·m pot far mon plazer.

Tant ai volgut sos bes e sos enans,
e dezirat lieys a sa companhia
que ja noc re, si lonhar me'n volia,
que ja partir se'n pouges mos talans;
et s'ieu n'ai dic honor ni be ni laus,
no me'n fas ges per messongier tener,
qu'ab sa valor sap ben proar mon ver.

Belha dompna, corteza, benestans,
ab segur sen, ses blasme e ses folia,
si tot no·us vey tan soven cum volria,
mos pessamens aleuja mos afans,
en que·m delieyt e·m sojorn e·m repaus;
e quan no·us puese estires dels huelhs vezer,
vey vos ades en pessan jorn e ser.

Sabetz per que no·m vir ni no·m balans
de vos amar, ma belha douss'amia?
Quar ja no·m cal doptar, si hie·us avaia,
que mesclissetz falsia ni enjans;
per qu'ieu am mais, quar sol albirar n'aus
que vos puscatz a mos ops eschazer
qu'otra baizar, embrassar ni tener.

Doncs, s'ieu ja·m vey dins vostres bratz enclaus
si que'ambedy nos semblen d'un voler,
meravil me on poiria·l joy caber.

M'agrada tant el goig i l'amor i els cants,
i l'alegria, la diversió i la cortesia,
que al món no hi ha ni riquesa ni prosperitat
que amb coses millors em tingués per afortunat;
doncs, jo sé bé que la meva dama té les claus
de tots els petons que jo pretenc ni espero,
i res d'això sense ella no puc tenir.

El seu gran valor i el seu discret posat,
el seu noble parlar i la seva agradable companyia,
m'han fet sempre voler el seu senyoratge
més que d'altra que jo hagi vist després o abans;
i si el seu cors amorós i dolç,
per sa pietat no és digne de retenir-me,
d'altres Amors no em poden fer acontentar.

Tant he volgut els seus petons i els seus prestigis,
i he desitjat la seva companyia
que ja no crec, si volgués apartar-me,
que la meva voluntat no podria partir;
i si jo no dic veritat ni bé ni elogi,
no em fa res que em tingui per mentider,
que amb sa vàlua sap valorar la meva veritat.

Bella dona, cortesa, agradable,
amb judici cert, sense blasme ni desmesura,
encara que no us veig tan sovint com jo voldria,
la meva imaginació alleugereix la meva pena,
i deleixo i descanso i reposo;
i quan no puc veure els vostres ulls,
sempre us veig amb el pensament dia i nit.

Sabeu per què no deixo ni dubto
d'estimar-vos, ma bella dolça amiga?
Perquè no em cal dubtar, si us posseís,
que barrejaríeu falsedat i enganys;
perquè jo estimo, i només goso mirar-ho de lluny
perquè vós pogueu arribar al meu profit
que no pugui besar, abraçar i tenir una altra.

Per tant, si em veig esclau dins els vostres braços
de manera que ambdós ens ajuntem en un voler,
em meravello d'on l'estimació podrà cabre.

Berenguer de Palou